

Spørgsmålet om en person, der er eller vil blive berørt af afgørelsen i en forvaltningssag, bør have stilling som part i sagen, er i første række et spørgsmål om, hvorvidt personen har en sådan betydelig interesse i sagen og dens udfald, at den pågældende bør indrømmes visse beføjelser i forbindelse med sagsbehandlingen.

Det forhold, at den personkreds, der tillægges partsbeføjelser, afgrænses på grundlag af deres interesse i sagen og dens udfald, fører til, at personkredsen, i hvert fald som udgangspunkt, må afgrænses på samme måde, hvad enten udnyttelsen af partsbeføjelserne er betinget af et initiativ fra partens side, eller myndigheden af egen drift skal tilbyde parten udnyttelsen af beføjelserne, og i lovforslaget anvendes overalt det samme partsbegreb.

Det anførte udgangspunkt udelukker imidlertid ikke, at særlige forhold kan begrunde, at en person, der som følge af sin interesse i sagen og dens udfald må anses som part, alligevel ikke indrømmes visse partsbeføjelser. Således kan bestemte nærmere angivne hensyn begrunde, at en part helt eller delvis afskæres fra at få aktindsigt, jfr. f.eks. lovforslagets § 14, eller begrundelse efter begæring, jfr. lovforslagets § 25, stk. 3, sammenholdt med § 14. Også forhold af overvejende praktisk karakter vil kunne medføre, at en part rent faktisk ikke opnår visse partsbeføjelser, jfr. herved bemærkningerne til § 18, stk. 2, nr. 5.

Høringspligten efter stk. 1 udløses kun, såfremt parten af myndigheden må antages ikke at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af de pågældende oplysninger. Efter bestemmelsens formulering består høringspligten, selv om parten kender de pågældende oplysninger. Herved opnås, at der gives parten mulighed for at kommentere eller korrigerende oplysninger, som han ikke har haft anledning til at hæfte sig ved, fordi han har været af den fejlagtige formening, at oplysningerne ikke indgik i myndighedens beslutningsgrundlag.

De oplysninger, der udløser høringspligten, kan f.eks. være sådanne, som myndigheden har modtaget fra private, fra andre offentlige myndigheder, fra forvaltningsgrene inden for samme myndighed, eller oplysninger, som parten selv har meddelt den pågældende myndighed til brug i anden forbindelse, og som parten ikke er bekendt med indgår i afgørelsesgrundlaget for den sag, der nu foreligger. Der må i almindelighed antages at bestå en vis formodning for, at parten ikke har kendskab til, at en oplysning indgår i afgørelsesgrundlaget for en bestemt sag, medmindre parten selv har givet oplysningen til brug for behandlingen af den pågæl-

dende sag, eller det i øvrigt klart fremgår af omstændighederne, at oplysninger indgår i afgørelsesgrundlaget. Er det f.eks. i en ansøgningsblanket eller lignende anført, at nærmere konkretiserede typer af oplysninger vil blive indhentet fra nærmere angivne offentlige myndigheder som grundlag for sagens afgørelse, vil der således ikke bestå nogen pligt for den kompetente myndighed til at tage initiativet til partshøring over de pågældende oplysninger.

Pligten til at høre parten udløses kun for så vidt angår oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der er af *væsentlig betydning for sagens afgørelse*. Væsentlighedskriteriet svarer til, hvad der gælder for notatpligten efter bestemmelsen i § 8 i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen, og skal forstås på samme måde. Der kan endvidere henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslagets partshøringsregler ovenfor under pkt. 8 c.

Pligten til at iværksætte partshøring indtræder endvidere kun, såfremt oplysningerne ved sagens afgørelse er til *ugunst* for den pågældende part.

Det forhold, at myndigheden som kontrol uden partens vidende har indhentet oplysninger, der blot bekræfter eller ikke til skade for parten afkræfter de oplysninger, som han selv har meddelt myndigheden, medfører ikke pligt til at iværksætte partshøring.

Undertiden vil det som følge af afgørelsens karakter ikke være muligt at afgøre, om en oplysning er til ugunst for parten. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor størrelsen af en økonomisk ydelse fastsættes ud fra partens forhold. Her kan enhver oplysning i princippet siges at være til ugunst for parten, fordi andre oplysninger ville føre til en højere ydelse. I sådanne tilfælde indtræder pligten til partshøring. Baggrunden herfor er navnlig det forhold, at en part i en forvaltningssag i almindelighed ikke har pligt til at fremsætte et bestemt krav over for myndigheden (nedlægge en påstand). Det er derimod et udslag af den officialmaxime, der på de fleste områder antages at gælde for forvaltningsmyndigheder, at myndigheden har pligt til at drage omsorg for, at sagen oplyses fyldestgørende og på dette grundlag træffe en afgørelse under anvendelse af de retsregler, der regulerer det pågældende område. Parten må derfor gives mulighed for at korrigerende afgørelsesgrundlaget med henblik på at kunne modtage den gunstigst mulige afgørelse. Dette må gælde, selv om den afgørelse, der ville blive truffet på grundlag af de for parten ukendte oplysninger, kunne siges at være udtryk